

1 Algemene gegevens

1.1	Titel van het project	Ecologie en gedrag van zeehonden in het wild
1.2	Looptijd van het project	1-6-2019-1-6-2024
1.3	Trefwoorden (maximaal 5)	Zeehonden, beweging, duikgedrag, bescherming, ecologie

2 Categorie van het project

2.1 In welke categorie valt het project.

U kunt meerdere mogelijkheden kiezen.

- Fundamenteel onderzoek
- Translationeel of toegepast onderzoek
- Wettelijk vereist onderzoek of routinematige productie
- Onderzoek ter bescherming van het milieu in het belang van de gezondheid of het welzijn van mens of dier
- Onderzoek gericht op het behoud van de diersoort
- Hoger onderwijs of opleiding
- Forensisch onderzoek
- Instandhouding van kolonies van genetisch gemodificeerde dieren, niet gebruikt in andere dierproeven

3 Projectbeschrijving

<p>3.1 Beschrijf de doelstellingen van het project (bv de wetenschappelijke vraagstelling of het wetenschappelijk en/of maatschappelijke belang)</p>	<p>Het hoofddoel van dit project is het krijgen en uitbreiden van inzicht in de ecologie en gedrag van gewone en grijze zeehonden, in de Nederlandse wateren. Hiermee kunnen wetenschappelijke vragen over de zeehonden worden beantwoord over bijvoorbeeld hoe ze op zee eten, hoe zeehonden zich ontwikkelen en bijvoorbeeld of ze plaats trouw zijn of niet. Hiermee kunnen ook vragen beantwoord worden van maatschappelijke belang, bijvoorbeeld over de effecten van menselijk gebruik van de leefomgeving van de dieren, en of de zeehonden menselijke activiteiten mijden of bijvoorbeeld door die activiteiten beïnvloed worden tijdens het jagen. Deze kennis is nodig om te onderzoeken of die menselijke activiteiten een invloed hebben op de populatie zeehonden en hoe dit kan worden voorkomen om een gezonde populatie van deze wilde dieren in Nederland te behouden.</p> <p>De inzichten die we in Nederland verkrijgen kunnen we ook vertalen naar andere soorten, bijvoorbeeld op de Noordpool, waar we veel moeilijker onderzoek kunnen doen.</p>
<p>3.2 Welke opbrengsten worden van dit project verwacht en hoe dragen deze bij aan het wetenschappelijke en/of maatschappelijke belang?</p>	<p>Zowel de grijze als de gewone zeehond is in Europa een beschermde diersoort. Een klein deel van hun tijd zitten zeehonden op de zandbanken in het Deltagebied en de Waddenzee, maar ongeveer 80% van hun tijd zitten de dieren op zee om voedsel te zoeken. In de nabije toekomst wil men meer gebruik maken van deze zee, in de energietransitie (bijvoorbeeld de bouw van windparken op zee), maar ook om vis, schelpdieren en algen te kweken, voor de scheepvaart of om zand te winnen. We weten nog onvoldoende van de zeehonden op zee af om ze voor deze veranderingen goed te beschermen. Met ons onderzoek krijgen we meer zicht op welke gebieden voor de zeehonden belangrijk zijn en ook hoe menselijke ingrepen het gebruik van deze gebieden door de zeehonden kan beïnvloeden. Zo kunnen we bijvoorbeeld adviseren om andere gebieden te gebruiken of bouwperiodes te kiezen wanneer de dieren minder gevoelig zijn. Door de goede infrastructuur en onderzoek omstandigheden weten we relatief veel van de Nederlandse zeehonden. De kennis die we hier verzamelen kan helpen bij het beschermen van zeehonden in minder toegankelijke gebieden zoals de Noord- en Zuidpool.</p>
<p>3.3 Welke diersoorten en geschatte aantallen zullen worden gebruikt?</p>	<p>Het onderzoek is gericht op de twee Nederlandse zeehondensoorten: de grijze en de gewone zeehonden (<i>Halichoerus grypus</i> en <i>Phoca vitulina</i>). Afhankelijk van de verschillende vragen en aantal locaties waar het onderzoek moet plaatsvinden, zullen maximaal 50 dieren van elke soort per jaar worden gezenderd voor het onderzoek, vaak zal dit minder zijn. Voor het gehele traject is dit maximaal 500 zeehonden.</p>

3.4	Wat zijn bij dit project de verwachte negatieve gevolgen voor het welzijn van de proefdieren?	Voor dit onderzoek plakken we zenders in de vacht van de dieren, de ervaring leert dat dit geen lange termijn gevolgen heeft.
3.5	Hoe worden de dierproeven in het project ingedeeld naar de verwachte ernst?	Zeehonden zijn wilde dieren, daarmee is het vangen en vasthouden het meest stressvolle gebeurtenis van ons onderzoek, alle proefdieren (100%) zullen hiervan matige ongerief ondervinden. De handelingen die daar op volgen (zenders op de vacht plakken, bloed en vetmonsters nemen) veroorzaken lichte ongerief. Het ongerief is van korte duur: na max.2 uur laten we de dieren vrij.
3.6	Wat is de bestemming van de dieren na afloop?	Alle proefdieren worden binnen 2 uur na het vangen vrijgelaten.

4 Drie V's

4.1	Vervanging Geef aan waarom het gebruik van dieren nodig is voor de beschreven doelstelling en waarom proefdiervrije alternatieven niet gebruikt kunnen worden.	De dierproeven die in dit project worden uitgevoerd hebben tot doel beter te begrijpen hoe zeehonden in hun habitat (m.n. in zee) functioneren, hiervoor zijn geen proefdiervrije alternatieve modellen beschikbaar. We werken nauw samen met internationale onderzoeksinstituten waardoor er geen onnodige overlap ontstaat in het onderzoek, wel aanvullingen.
-----	--	--

<p>4.2 Vermindering Leg uit hoe kan worden verzekerd dat een zo gering mogelijk aantal dieren wordt gebruikt.</p>	<p>a. Door te kiezen voor de meest efficiënte zenders zijn de data die de zeehonden verzamelen zo uitgebreid mogelijk. We zijn continu in overleg met de makers van de zenders om de data verzameling te optimaliseren. De levensduur van de zenders is ook lang genoeg om het dier meerdere maanden te volgen alvorens de zender afvalt als gevolg van de natuurlijke rui.</p> <p>b. Gedurende de zenderactie worden naast het plaatsen van de zenders, de dieren ook bemonsterd en gemeten. De resultaten en monsters worden ook ingezet in het kader van (internationaal) samenwerkend onderzoek naar de gezondheid, ecologie of populatie van zeehonden zodat extra bemonsteringen niet nodig is.</p> <p>c. Door bij elke vangst de systematiek gelijk te houden, zijn alle data verzameld aan de gezenderde dieren vergelijkbaar en hierdoor kunnen zowel in de ruimte als in de tijd vergelijkende studies worden uitgevoerd.</p>
<p>4.3 Verfijning Verklaar de keuze voor de diersoort(en). Verklaar waarom de gekozen diermodel(len) de meest verfijnde zijn, gelet op de doelstellingen van het project.</p>	<p>Direct na het vangen van de dieren wordt er een selectie gemaakt van de dieren die gezenderd worden. Er wordt een inschatting gemaakt van hun gezondheids en welzijnsstatud en de dieren die ziek, overmatig gestresst of overtollig zijn worden direct weer vrijgelaten.</p>
<p>4.4 Vermeld welke algemene maatregelen genomen worden om de negatieve (schadelijke) gevolgen voor het welzijn van de proefdieren zo beperkt mogelijk te houden.</p>	<p>Door met getrainde team te werken kunnen we de verstoring van dieren in het wild zoveel mogelijk beperken: we kiezen plekken waar we niet alle dieren verstoren en doen dit in de minst gevoelige periode. Ook kan het getrainde team rustig, toch snel en efficiënt, zenderen en bemonsteren hierdoor wordt de stress bij de dieren beperkt en zijn ze na 2 uur weer vrij. Ondertussen worden ze wel nauwkeurig in de gaten gehouden en worden ze zo nodig ook gekoeld.</p> <p>Omdat dieren enige dagen last kunnen hebben van een algehele verdoving, doen we dit niet, wel geven we de dieren een lokale verdoving bij het nemen van een weefselmonster</p>

5 In te vullen door de CCD

Publicatie datum | 17 oktober 2019

Beoordeling achteraf | Nee

Andere opmerkingen Nee